

sikkret, at denne Indretning kan blive Efterkommerne, Skjoldnæsholms Giere og underliggende Bønder til sand Nytte i de efterfølgende Tider; hun har endelig ladet samme læse og protokollere saavel ved Hjemmethinget som ved Landsthinget; — saa at det sandelig ikke har været muligt paa en fuldstændigere Maade at tilkjendegive Disponentindens Billie, at Dispositionen ikke alene skulde være bindende for hende selv personlig eller hendes Slægt, men at den derimod skulde hvile som et fast Baand paa Omraadet af Eiendomsretten, uden Hensyn til hvem denne forøvrigt senere maatte gaae over til. Hun har ved Dispositionens Indhold frakrevet sig selv og efterfølgende Giere Rettigheder, som derved ere erhvervede af Godsets Fæstere, daværende og tilkommende; hun har folgelig ikke kunnet overdrage Eiendommen til 3die Mand med større Rettigheder end hun selv var i Bestidelse af, og hun har ved at lade Dispositionen kundgjøre under de legale Former, sikket sig for ethvert Efterkrav i saa Henseende. Det er folgelig utvivlsomt, at enhver senere Eier af Gaard og Gods, hvad enten han ved Kjøb eller ved hvilken som helst anden lovlig Adkomst har erhvervet samme, maa respectere Dispositionen, som paalæggende ham en uforanderlig og urygkelig Indskrænkning i Eiendoms- og Brugsretten af Godset. Saadant er ogsaa antaget ved Domstolene, idet det ved Landsovers, samt Hof- og Statsreis Dom af 11te April 1831 i Sagen: Kammerherre, Major Neergaard til Skjoldnæsholm og Svendstrup contra Gaardfæster Ole Griksen af Haraldsted, hvis Act vedlagt følger, er statueret, ikke alene at Dispositionen var forbindende for denne Eier af Godset, men endog, at den „maatte ansees at være af saadan Natur, at den ikke ved Overenskomst mellem Eier og Fæster igjen kan hæves“, ligesom den, eftersom dens Bestemmelser ikke alene angaae de daværende Fæstere, men tillige udstrækkes til alle de senere, maa betragtes som en det Offentlige, navnlig Communen, tilstaaet Rettighed, hvis Overholdelse og Forsvar det tilkommer og paaligger det Offentlige at varetage, navnlig ved de locale Over- og Underdyrigheder, igjennem de Førstes Tilsyn med Godsprotokollerne for Skifte- og Fæstevæsenet

og de Sidstes Forpligtelse ved Tinglæsningernes Paategning til Bemærkninger med Videre, om tilstedeværende Baand og Hæftelser.

Skjoldnæsholm med tilhørende Gods var nemlig af ommeldte Enke = Grevinde Danne Skjold-Laurvig ved det i Copie vedlagte Skjode af 17de Decbr. 1794 bleven solgt til Enke = Etatsraadinde Neergaard, og det vistnok af Hensyn til bemeldte Disposition for en forholdsvis lav Kjøbesum; hun overdrog atter denne Eiendom under 11te December 1796 ved Salg til sin Søn, daværende Capitain Johan Andreas Neergaard, fra hvem den er gaaet over til den nuværende Eier.

Disse senere Giere have imidlertid vistnok ikke deelt den ædle Grevindes Ansuelser, naar hun i Dispositionen udtaler: „For Bondens Skatter, Tiende og Landgilde ere vel visse Regler foreskrevne, ja endog saa for Hovet, men aldrig naaer den foreskrevne Regel sit rette Forhold“, eller naar hun formener, at hendes Bestemmelser „ville være til Gavn for de tilkommende Giere af Skjoldnæsholm, eftersom de ville virke til Bondens Velstand, til Velansændighed, og det som endnu er det allerypperste, en tiltagende Fremgang i Guds frygtighed, — hvilken neppe finder Sted, hvor det slaviske Aag regjerer“, — og allermindst have de vel samstemmet med hende, naar hun fastsætter, at der med Indsæstningspenegene bør holdes Maade, „for ei reent at lade en Bondeskarl paa een Gang give ud, hvad han kan være Eier af, og siden Intet have at hjælpe sig frem med i paakommende besværlige trykkende Tilfælde“.

Iværtimod! Saavel den nuværende Eier som hans Formand have administreret Godset, ikke alene i modsat Aand, men endog saa med ligefrem Tilfidesættelse af væsentlige Bestemmelser i otmeldte Disposition. Deres Administration af Godset har stedse været rettet paa at forøge egen Fordeel, og valte saa mange Byrder som muligt over paa Bondestanden; forsaavidt Dispositionen heri har været dem til Hinder, have de deels, som sagt, ligefrem overtraadt den, deels ad Omveie, navnlig ad Bevillingsveien, søgt at tilintetgjøre dens Virkninger; — ja! de have ad denne Veie gjort